

XI. ZÁVĚR

Rasové předpisy nejen v Protektorátu Čechy a Morava, ale i v samotném Německu a na dalších závislých územích přestaly být fakticky uplatňovány okamžikem, kdy nad těmito územími ztratilo kontrolu nacistické Německo nebo jeho spojenci.

Ohledně českých zemí byly jejich svobodnou politickou reprezentací před skončením války činěny kroky, které předznamenaly pozdější legislativní úsilí vedoucí k vyslovení neplatnosti perzekučních předpisů včetně rasových, zrušení soudních a správních aktů vydaných na jejich základě a odčinění škod a bezpráví u obětí perzekuce. Již ústavní dekret z 3. srpna 1944 vyloučil, aby se rasové předpisy staly součástí československého právního řádu.

V poválečném období směřovala legislativní činnost zejména k naplnění prvních dvou záměrů. Došlo skutečně k normativnímu prohlášení rasových předpisů za neplatné (zejména vyhláška ministra spravedlnosti č. 19/1947 Ú.1. v návaznosti na zákon č. 128/1946 Sb.), prohlášena za neplatná byla také jednání na jejich základě (dekret prezidenta republiky č. 5/1945 Sb. a předpisy navazující). Třetí z požadavků nebyl z důvodů aktuální politické situace a následného společenského vývoje nejdříve zcela uspokojivě splněn. Nedořešena zůstala zejména dostatečná majetková *reparace a satisfakce* obětí perzekuce či jejich právních nástupců.

Proces nápravy majetkových křivd mohl pokračovat až po roce 1989. Prvotní *porevoluční* předpisy, které se ukázaly z pohledu ústavních zásad ne vždy zcela vyhovujícími, byly odpovídajícím způsobem korigovány a posléze i doplněny normami dalšími, zejména zákonem č. 212/2000 Sb. a prováděcími předpisy.

Zůstává otázka, zda v současnosti lze ještě v nějakém smyslu považovat rasové předpisy z období Protektorátu Čechy a Morava za součást právního řádu, zda je i v současnosti dán důvod, proč se jimi z právního hlediska zabývat. V užším smyslu, jak již bylo řečeno, tyto normy jako pravidla chování, jako výraz společenských očekávání a záměrů za součást platného práva považovat nelze; to bylo od počátku již opakovaně vyjádřeno v právních aktech. Ideová východiska rasových předpisů, myšlenky rasové nerovnosti a útisku, jsou v České republice v rozporu s ústavními zásadami, základními právy a svobodami a je na ně nahlíženo jako na trestné. V širším smyslu je ale třeba si uvědomit, že stále platné předpisy zabývající se problematikou rasové perzekuce, zvláště dřívější i novější předpisy restituční, svým způso-

bem navazují na původní rasové zákonodárství; pro užití některého z nich je nadále třeba posuzovat, zda v konkrétních případech šlo o rasovou perzekuci a zda a jakým způsobem byla užitá příslušná norma jako součást rasových předpisů. Tak rasové předpisy nadále nacházejí svoje zobrazení, svoji úlohu při aplikaci platného práva.